

„Az igaz a hitből él”

Karácsony előtti beszélgetés Várszegi Asztrik pannonhalmi főpáttal

Éppen ötven éve születtem Sopronban. Édesapám mindenáron azt akarta, hogy erdőmérnöki diplomát szerezzek. De én akkor már elköteleztem magam, a teljes odaadás iránt érzett olthatatlan vonzalom a bencésekhez vezetett.

A soproni erdőben való sok-sok csatangolás azzal a haszonnal járt, hogy megismertem az erdőt. No nem oly alaposan, mint a szomszédunkban lakó Róth Gyula professzor, de eléggé ahhoz, hogy eligazodjak benne. Édesapám nem adta fel. De mikor pimaszul azt feleltem neki, hogy elég fiatal ahhoz, hogy elvégezze az erdőmérnököt, ha mindenáron erdészt akar a családban, hát tegye, de én bencés leszek. Többet nem került szóba az ügy.

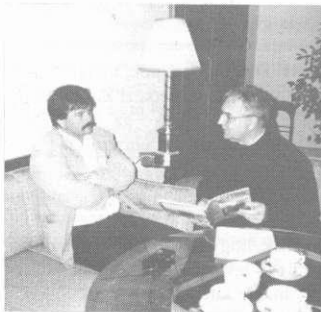
Ám a kapcsolat az erdővel, az erdészekkel nem szűnt meg.

Mindezt elsősorban Kocsis Mihálynak, a ravazdi erdészt igazgatójának és a Kalsalföldi Erdőgazdaságnak köszönhetem. Egyre szorosabb a kötelék az apátság és közöttük. Pár éve avattunk egy szép kilátót, és most egy emlékoszlopot, mely az erdészek műlthoz való erős kötődését bizonyítja. Csodálom az erdészek összetartó társadalmát, jó az ilyen tapasztalni manapság. Tulajdonképpen nekik köszönhetem, hogy megismerkedhettem a környék csodálatos erdeivel.

Az egyháznak jelentős erdőbirtokai voltak a térségben...

Semmi irigység nincs bennem, ha arra gondolok, hogy az erdőt ilyen jó szakemberek kezelik. Az egyház álláspontja, hogy nagy teherelt jelentene most a hajdani erdőbirtok gondozása.

A főpáttal (jobbról) és Kocsis Mihály

A magyar erdészek örök hálával tartoznak az apátságoknak, mert a Selmecsbányáról elmenekített főiskola könyvtárának a vészterhes időkben menedéket nyújtottak.

A történet érdekes adalék az egyetem kálváriájának. A mintegy 180 látát hat évig őrizték e falak, és így hiánytalanul jutottak vissza jogos tulajdonosukhoz.

A természetet, az erdőt járók nap mint nap találkoznak a lét és az elmúlás ismétlődő folyamatával. Hogyan lehetne e folyamat szemlélésével szerzett bölcsességet az egyre több elidegenedő emberrel megismertetni?

Az elmúlt évtizedek nagy-nagy bűne, hogy az emberek jó részét elszakította a természetes közegétől, termelőeszközétől, a földtől. A falusi élet bölcsessége, a tavaszi vetés, az őszi betakarítás folytonos ciklusában van valami csodálatos, a lélekre is visszaható folyamat. A napfelkelte, a naplemente misztériuma, melyből egy városlakó szinte semmit sem lát. Vagy a tűz gondolatokat ébresztő látványa. Volt olyan diákom, aki itt látott életében először élő igazi tehenet, disznót, birkát. A figyelmes erdőjárás sokszor felérhet egy lelki gyakorlatl. Rájöhetünk az „én” másodlagosságára, az önzés következményének mulandóságára.

Sokszor eszembe jut, amikor nagyanyám a sparhelten kukoricát pattogatott. Ez a 4-6 éves gyermeknek maga volt a csoda.

Az emlékoszlop avatás...

A tűzhelyből kis lángnyelvek villóztak, és az apró piszkosszürke hegyes kukoricamagokból egyszercsak tompa puffogással fehér rózsas-tűzijátékként gurult végig a padlón a még forró, a gyermekszájnak mennyei eledel. Soha olyan kedves Betlehem nem volt, mint amit nagyapám csinált kukoricaszárból, csutkából, csuhéból és bajszból. Áhitattal néztük. A mindennapokban egészen mára használt tárgyakból jött létre a metamorfózis. Mert lelkemben az átalakulás fordítva is működött. Az élet teljességéhez, a mindennapok boldogságához nem kell feltétlenül gazdagság. Megszűnt az emberi közösségek igazi, a belsőből fakadó ünnepe. Maradt a búcsúban való összejövetel, igaz ez elég derivált formában van jelen, de mégis valami, ami visszahív a gyökerekhez, összetart ideig-óráig.

Mi a véleménye a Hubertusz misékről?

Sokan feltették már nekem ezt a kérdést. Főleg az állatvédők. Nos, ez egy hagyomány, melynek eredete igencsak a középkorra nyúlik vissza. De ne felejtjük, hogy más a liturgia és más a díszlet. Látunk kell azt a képzeletbeli vonalat, mely elválasztja az oltárt a körülötte felállított sokszor valóban antagonisztikus díszlettől. Minden foglalkozásnak megvannak a szentjei. A bányászoknak Borbála, a tűzoltóknak Flórián, a vadászoknak Hubertusz. A keresztény kultusz nem keverendő a vadász kultusszal.

A közelgő Karácsony alkalmából mit üzen főpáttal úr az Erdészeti Lapok olvasóinak?

Reményik Sándor egyik versében írja:

*„Ne várj nagy dolgot életedbe,
Kis hópelyhek az örömök,
Szitáló, halk szíromcsodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök.”*

Pápai Gábor

... és építő

ad. 297/1928.

Jegyzőkönyv*

felvett a Pannóniában, 1922. május 4-én

A magy. Kir. pénzügyi és földművelésügyi minisztérium megítvásiától Dr. Fehér Dániel a soproni lány- és erdőmérnöki fűskola képviseletében a nevesített fűskola tulajdonában lévő 180 (egyszáznyolcvan) darab, állatárag kongregat tartalmazó ládát a mai napon a pannóniában Szenteslekednek megőrzésére átadott.

A ládák tartalmáról a Bend felelősséget nem vállal, mert beszámó adattak át.

A megőrzésre adott ládák csak annak adhatók ki, aki a nevesített két minisztérium által együttesen kiállított és a pannóniában főispán aláírásával is ellátott felhatalmazást mutat fel.

Felön jegyzőkönyv három példányban állítottattok ki:

1. a magyar kir. pénzügyminisztérium,
2. a magyar kir. földművelésügyi minisztérium,
3. a pannóniában Szenteslekednek részére.

*Fennmaradalmi Szenteslekednek
Képviseletétől*
Dr. Gyomai János
Dr. Fehér Dániel
*A fűskola tartalmát a Sopronban meglévő kongregat
adatok és vizuális felvétel alapján a fűskola megőrzésére
1928. május 15/12. 1928.*
Dr. Fehér Dániel főispán
1928. május 4-én

A m. kir. pénzügyminisztériumtól*

758/P.M. 1928. szám

Meltőszó és felszólítás

Bárdos Remig dr. úrnak

a pannóniában Szenteslekednek rend főispánjának

Pannóniában

Meltőszóval még 1922. év folyamán zivizes volt megengedni azt, hogy a soproni lánymérnöki és erdőmérnöki fűskola képviseletére ideiglenesen addig, amíg a fűskola Sopronban való elhelyezésével kapcsolatosan megfelelő helyiségek rendelkezésre fognak állni, Pannóniában helyeztessek el.

Mint ahogy a soproni fűskola ezen kongregat elhelyezésére most már megfelelő helyiségekkel rendelkezik, a földművelésügyi m. kir. miniszter úrral egyetértőleg megítvásnál dr. Fehér Dániel fűskolai rendez tanár urat arról, hogy az ideiglenesen Pannóniában elhelyezett kongregatnak Sopronba való szállításával kapcsolatos teendőket előgörze. Tisztelettel felkérem Meltőszóval, azonosítsák dr. Fehér Dániel fűskolai rendez tanár urat a kongregat átállításával kapcsolatos munkálatokhoz megfelelően támogatni. Nem mulasztatom el ezt az alkalmat, hogy Meltőszóval a kongregat elhelyezésével és megőrzésével kapcsolatos messzeemenő zivizes támogatásait a legbiztosabb közönművet nyújtásom.

Budapest, 1928. március 21.

A miniszter rendelkezésétől

Udvarhelyi István
Pannóniában, 1928. május 4.
Dr. Fehér Dániel
főispán
1928. május 4-én

Szülők, diákok figyelem!

A legszebb mesterség a fával való foglalatosság

A *Kaesz Gyula* Faipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző 1966-tól minden évben várja az ügyes kezű tanulóikat.

Jelentkezhetnek az általános iskolát végzettek éppúgy, mint az érettségizett diákok.

Az elméleti képzés az iskolában folyik, a korszerűen felszerelt tanműhelyben mintegy 350 fő sajátíthatja el a gyakorlatot. Sokan járnak hozzánk olyan fiatalok, akik a gyakorlatot kisiparosoknál, vállalkozóknál folytatják.

Ha igazán kiváló bútorasztalos, épületasztalos, intarziakészítő, kádár, faesztalgályos, faszobrász, kárpitos vagy orgonakészítő akarsz lenni, jelentkezz iskolánkba.

Budapest, XIV. ker. Egressy u. 36.

Telefon: 252-1000

Szalai Józsefné
igazgató

Balesetvédelmi oktatás a gyakorlat megkezdése előtt..

Készülnek a remekművek

* A jegyzőkönyvet dr. Zsámboki László, a miskolci egyetem könyvtárának igazgatója volt szíves rendelkezésünkre bocsátani.

Karácsonyi gondolatok

Ilyenkor karácsony táján óhatatlanul az ifjúságom szegénységére, mondhami kilátástalanságára kell emlékeznem.

Édesapám kir. közalapítványi erdőmérnök volt, amikor 33 éves korában három kis gyermekét és fiatal özvegyét „hátrahagyva” – tragikus körülmények között elhunyt.

Kilenc és fél év szolgálata volt, és az akkori szabályok szerint 10 év szolgálat után járt csak a nyugdíj a család részére. A jó kollégák segítségével, valamint az akkori hercegprímás, Serédy Jusztinián jóakarató támogatása révén öcsényám kegydíjat kapott – s hozzá még 4 kh közalapítványi föld használati jogát –, hogy a félárvaikat felnevelhesse. Ez szegényen – de becsületesen – sikerült is.

Már akkor éreztük – több esetben is –, hogy az emberi jószág – és sokszor az erdész-összetartás – életünkben kísért bennünket.

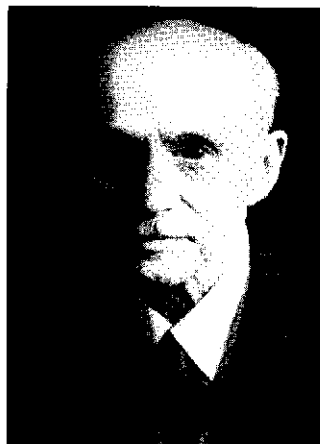
Fiatalkoromnak szinte hihetetlenül hangzik már, hogy *Mohácsi János*, volt kir. közalapítványi erdész – akit nem is ismertünk – Ceglédről küldött nekünk minden karácsony előtt egy láda jónatán almát, s emellett minden alkalomkor, amikor a közalapítványi erdészek ingyenes szolgálati ruhaanyagot kaptak, három méter „jutott” a Hajdú-árváknak is... Mindez 1945-tel „természetesen” megszűnni kényszerült. Elvették a kegydíjat, a föld használati jogát – maga a Közalapítvány is megszűnni kényszerült – és ezzel a jelenünk és a jövőnk kilátástalanná vált.

1949-ben érettségiztem, kitűnő eredménnyel.

Igazgatóm és tanárain jószágának következtében a gimnáziumban egyedül én kaphattam – „értelmiségi származásom ellenére” – ösztöndíjat. A kitűnő tanulmányi eredmény mellett 8-9 tanítvánnyal foglalkoztam, azaz instruáltam őket, s a nyári szünet első napjától az utolsó napjáig fizikai munkát

végeztem az erdészettől, hogy családomon és magamon segíteni tudjak valamit. 1949-ben, az érettségi után nem volt egy valamire való ruhám, melyet az egyetemen felvehettem volna, és összesen egy pár félcipőm volt. Ekkor *Rob János*, az akkori győri főmérnök – mondhatom, ismeretlenül – elküldte két öltönyét: s ez lett az „alapja” az egyetemre való jutásnak... Egyéni tragédiám – egy mondatban – a következő volt: háború előtt profigyerekként éltem – utána „üri származásúvá” avanzsáltam, léptem elő... Még annyit: 49 karácsonya előtt az egyetlen félcipőmön már óriási lyuk tátongott, s ekkor Jablancei sándor, az akkori erdészeti főosztály vezetője soronkívül engedélyezte, hogy a vizsgahónapban – egy hónapig – a soproni erdészettől munkát vállalhassak: így tudott akkor a cipő-gondomon segíteni...

Mindet nem örömnem, vagy hivalkodva, s főleg nem a saját sorsom megöröklítése miatt írtam le – hanem csak a későbbiek megértése végett. 1950 tavaszán – hazánk talán legnehezebb, legkilátástalanabb évében – kaptam egy ismeretlen ügyvédőt egy levelet, melyben gratulált eddigi sikeres törekvéscímhez, és közölte, hogy a Szent Antal segítségével, mindaddig, amíg becsületesen és jól tanulok, 100 Ft-ot (mai értékben legalább 3000 Ft értékű) kapok tőle, melyet postán fog küldeni. Nagy dolog volt ez akkor! Minden hónap elején pontosan megérkezett ez a segítség, mindaddig, amíg nem végeztem. Utánam – hasonló levél kíséretében – ezt a segítséget az öcsém kapta meg, őtána pedig mások, számomra ismeretlenek. Emberi kif-

váncsiságból (persze hálaerzettel is áthatva) sokáig nyomoztam, hogy ki is lehet ez a „Szent Antal”, de nem tudtam meg, mert az ügyvédet kötötte a hivatali titok, és nem találtam egy szálát, amin elindulhattam volna.

Végzés után, 1954-ben a Pilisi Áll. Erdőgazdasághoz kerültem, igen nehéz szakmai és emberi viszonyok közé. Ekkor jött egy lehetőség, hogy áthelyezzenek az ugodi kísérleti erdészethez, ahol *dr. Majer Antal* akkori főmérnök mellé kerülhettem tudományos segédmunkatársként.

Az ugodi kísérleti erdészettől – az 1957-es „leépítések során” – rövid időre a Veszprémi Áll. Erdőgazdasághoz, onnan pedig a Középrigóczi Erdészeti Szakmunkásképző Iskolához kerültem, ahol mint erdőmérnök-szaktanár tanítottam tíz évig.

Ekkor már 1970-et írunk, s ekkor sikerült meg tudnom, hogy a „titokzatos Szent Antal” nem más, mint *Partos Gyula!*... Mivel határozott kívánsága az volt, hogy „szentantalságát” a titok fedje, ezt tiszteletben tartottam – egészen a haláláig.

Hajdú István

Helyreigazító

A novemberi szám 346. oldalán a helyes szöveg „Mélyen tisztelt bányász-kohász-erdész SZAKESTÉLY.”

*

Sajnálatos módon a hátsó borító oldalai a nyomdában felcserélődtek. Szíves elnézést kérek az olvasóktól.

Felavatták az „Élet és Tudomány” erdejét

Mint már előzőleg beszámoltunk róla, az „Élet és Tudomány” védnökséget vállalt a Pilisi Parkerdő Rt. budapesti erdészeti és a Normafa mellett lévő 2,9 hektáros erdőrezslet gondozására.

A felújítás alatt lévő erdőrezsletben dr. Baja Ferenc környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter ültette el az első konténeres bükkcsemétét.

Beszédében kiemelt hangsúllyal kapott helyet az a megállapítás, hogy a Pilisi Parkerdő Rt. feladatát csak úgy tudja teljesíteni, ha megfelelő központi

célcsoportos támogatást kap. Az ünepségen jelen volt az „Élet és Tudomány” szerkesztősége, Vajda Pál Budapest Főváros Önkormányzatának helyettes főpolgármestere, Dobó István, a Pilisi Parkerdő Rt. vezérigazgatója, Bakon Gábor, a Budapesti Erdészet igazgatója és sokan mások. A megszokottól eltérően a sajtó népes tábora is képviseltette magát.

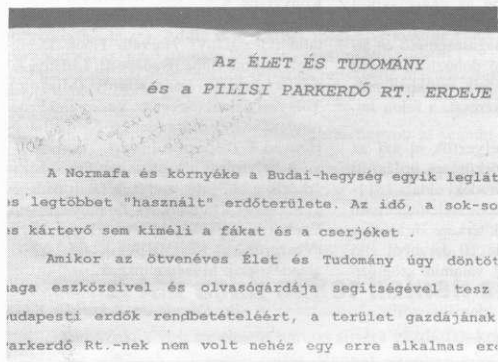
Kertész József kollégánk szavaiat emelték az esemény színvonalát. Csak reménykedni lehet, hogy a láng nagyobb lesz, mint a füst.

Bakon Gábor erdészeti igazgató segít Baja Ferenc miniszternek

„Hazuőség! A legszebb fákat vágják ki, az egészségeseket!” – írta egy héttel az avató után a táblára a „felvilágosult közvélemény”

A miniszter beszédét tartja.

Látogatás a Szatmárnémeti Erdőgazdaságnál

Többszöri próbálkozás után végre sikerült a Nyírerdő Rt. szakembereinek a személyes kapcsolat felvenni a román erdészeti kollégákkal. A találkozóra a Szatmárnémeti Erdőgazdaság területén nyílt lehetőség. A határon túli erdészek őszinte szívvel fogadták részeseit kis csapatunkat. A figyelmes vendéglátás mellett, mely a három napot végigkísérte, érdeklődéssel figyeltük a szakmai bemutatókon erdőnevelési módszereiket.

Számunkra legszemélyesebb volt az erdőfelújításokban alkalmazott alacsony csemeteszám (6666 db/ha, 1,5 m x 1,0 m-es hálózaton), melynek a fele főfaj, fele elegyfaj. Az elegyítést nálunk szokatlan módon sorosan végzik, úgy, hogy 3 sor főfaj után 3 sor elegyfaj következik. Elegyfaként szinte mindenütt használják a kései meggyet. Az alacsony tőszám oka, hogy az idősebb KST állományokban kevés a makktérmet. Ezért egy 10 ha-os KST plantázst hoztak létre a Nagykárolyi Erdészet területén. A tölgy-makkszuszok rendszeres károsítása miatt azonban a jelentkező makktérmet nagy része használhatatlan. A szaporítóanyag-hiány megoldása lehet az egyik kapcsolódási pont a Nyírerdő Rt. és a Szatmárnémeti Erdőgazdaság között. Egyrészt tölgy-makk eladásával, másrészt a tölgy-makkszuszok elleni vegyszeres növényvédelem módszereinek bevezetésével.

A kocsiányos tölgyekben náluk is jelentkezik a rendszeres hernyórágás, amely ellen évekig vegyszeres védekezést folytattak.

Jelenleg vegyszert nem használnak. Rábízzák a természetre az egyensúly kialakítását, valamint madárodúkat telepítenek és a meglévő hangyabolyokat szaporítják. Számunkra is megfontolandó, hogy a vegyszerzés helyett a biológiai védekezés eszközeit alkalmazzuk.

A jobb adottságú területeken a Szilágyság nyugati lábánál cseres-tölgyeseiket természetes úton magról újítják fel. Ennél a felújítási módnál figyelni kell a cser és a tölgy elegyarányának szabályozására.

Személyes különbség a határ két oldala között, hogy míg nálunk gondot jelent a vadkár, a határ túloldalán ez elenyésző. A szakemberek lehetőséget látnak a vadászati együttműködésre pl. a vadászatok idejének összehangolásában, a határt átlépő sebzett vad keresésében stb.

Az Erdőgazdaság nagy jelentőséget tulajdonít az erdei melléktermékeknek. Saját méhészetet tart fenn, a vadgyümölcsöket begyűjtik.

Bevételeiknek 30%-a erdei melléktermékekből, 30%-a a vadászathoz és 40%-a a faanyagból tevődik össze.

A szakmai programok mellett szántunk időt a közös kulturális örökség megtekintésére is.

Reméljük új barátaink rövidesen megtisztelnak minket látogatásukkal. (Megtörtént!)

Kiss János
erdőfelügyelő

Bíró Imre
erdészeti igazgató

Bemutatjuk az Erdészeti és Faipari Egyetem Múzeumát – IV. rész

Az állandó kiállítás következő tárgyköre az erdészeti földmérés és az erdőrendezés.

Jobbra a falon kitűző dobok, barométer, kataszteri mérőszalag, a sarokban Süss-műszer látható. Az első tároló hátfalán a földmérés tájékoztató mellett prizmák, szög-tűkrök, Süss-féle lejtűző, Fromme-féle körreduktor, fénykép és térkép, az asztalra műszerek: Schamblass-féle favázás színtező busszólával, Kern-féle szabatos színtező, Hildebrand-féle teodolitok, Csiby-féle

egyetemes szögfelrakó és mérőműszer, Lechner-féle fototeodolit, valamint térképészeti eszközök: Starke-féle planiméterek, Alder-féle hárfá, aránykörző, felrakó háromszögek, átlós lépték- és kerekesszámítók kerültek elhelyezésre.

A két tároló közötti kis területet egy műszerállvány és egy Neuhöfer-féle busszólás teodolit (szállítóládában) tölti ki.

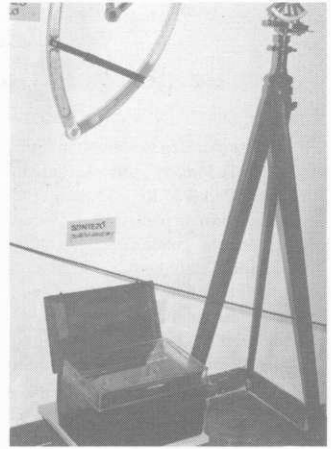
Az erdőrendezés tárlójának hátlapján a szöveges ismertetőt üzemtervi térkép, egy Bekény-féle közböző, és két magasságmérő (Christen és Mayer-Hossfeld) egészíti ki.

Az asztalon teodolit, magasság- és fatörzsmérő műszerek, Süss-féle favázás pantográf, dioptás vonalzó, libellák, tájoló, Amsler-féle integrátor, planiméterek és törzsalakok vannak. A falra átlalókat rakunk.

A szemközti oldalon az egyik sarkot egy Belházy-féle busszola tölti ki, mellette a falon Blume-Leiss magasságmérő és átlaló ollók, lent színtező dobozban, illetve talajvizsgáló láda, a másik sarokban műszerállvány és kitűző kereszt, a falon botálalók.

Asztali vitrinbe helyeztük el azt az 1806-ból származó bőrkötésű erdészeti üzemtervet, melynek záradéki oldala 1811-es évszámánál van nyitva, felette látható Magyarország harmadik térképi ábrázolása 1556-ból (a Lazius-féle 10 darabból álló sorozat egyik példánya), valamint szögűző prizmák és mérőszalagok.

A kiállított tárgyak adományozói:

EFE Erdőhasználat, Erdőrendezés és Földmérés Tanszéke, valamint Központi Könyvtára;

dr. Baresay Jenő (Budapest), Fifek Katalin (Oroszlány), Horváth Tibor (Debrecen), Jérôme René (Budapest), Ladányi Jenő (Budapest), Soós Károly (Miskolc), Tölgyesi Albert (Szeged), Veszprémi Erdőrendezőség, Erdőrendezési Szolgálat és Honvéd Térképészeti Intézet.

A helyiséget elhagyva egy lépcsőházba érkezik a látogató, melynek falait däm- és gímszarvas agancsok és faragás díszíti. Ezeket a Gyulaji ÁEVG, Hegyi Higin (Veszprém) és Keszler József (Budakeszi) ajándékozták Múzeumunknak.

Kép és szöveg:

dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó

Eredményre programozott vállalati képzés

A jó kiképzésen alapul a későbbi siker a hivatásban. Megfordítva, a vállalkozás sikerében döntő a munkatársak képzettsége.

Példászerűen számol ezzel a fagegmunkáló gépei csúcstechnológiái folytán világszerte ismert **Michael Weinig AG** németországi vállalat. Munkatársainak 8-12%-a részesül rendszeres ki- és továbbképzésben. Ez jelenleg 100 főt tesz ki, nagyrészt fiatalok. A cég forgalmának 2%-os mértékét fordítja erre, ami messze magasabb az ipar átlagánál. Modern tanműhelyek és jól tájékozott tanerők ideális körülményeket tesznek lehetővé. Az eredmények előre láthatóak: a képzés minden évben elnyeri a Kereskedelmi Kamara kitüntetését. Weinig az ötvenes évek eleje óta eddig 1200 fiatal képezett ki.

Weinig AG ezzel a költséges módszerrel jól meghatározott célokat követ – elsődlegesen is megőrizni és fejleszteni versenyképességét a nemzetközi gazdasági életben. A munkatársak csúcsteljesítményei és személyes tudása messzemenő lehetőséget nyújt a többi előállító közül kiemelkedéshez. Aki ebből végső soron a legtöbb előnyt látja, az a megrendelő, a fogyasztó, aki ezáltal kiérett, magas értékű áruhoz jut.

Fotó: Weinig

